

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 99/2016(2)(Ε))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΜΕΓΑ – TV ONE»

Ημερομηνία Απόφασης: 4 Οκτωβρίου, 2017

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Ξενοφώντος Χαραλάμπους, Αντιπροέδρου, Τάσου Κυρμίτση, Ισίδωρου Κολώτα, Σέργιου Ποΐζη και Μαρίας Κούσιου, Μελών.

Η κ. Αγγελική Λαζάρου Μέλος, η οποία ειδοποιήθηκε κανονικά για τη συνεδρία, δεν παρευρέθηκε για προσωπικούς λόγους.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του τηλεοπτικού οργανισμού «**ΜΕΓΑ – TV ONE**» πιθανές παραβάσεις των Κανονισμών **26(θ)** και **26(ιβ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ο πιο πάνω Κανονισμός αναφέρει:

Κανονισμός 26(θ):

Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύονται οι σκηνές που περιέχουν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές ανάγκες, πνευματικές ή σωματικές.

Κανονισμός 26(ιβ):

Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύεται η μετάδοση εκπομπών που θίγουν την αξιοπρέπεια των δύο φύλων, φυλετικών, εθνικών, θρησκευτικών ομάδων ή ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Ύστερα από σχετική απόφαση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομ. **5.7.2017**, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1 & 2:

1. Στις **21/6/2016**, μεταξύ των ωρών **19:15–20:20**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**FAKATEtous**», το οποίο περιλάμβανε **σκηνές που περιέχουν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές ανάγκες, σωματικές ή πνευματικές**, κατά παράβαση του **κανονισμού 26(θ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του προγράμματος «Fakate τους» προβάλλονται σκηνές στις οποίες ο κυβερνητικός εκπρόσωπος κάνει δηλώσεις και δημοσιογράφος που τις παρακολουθεί εμφανίζεται να κάνει κινητικά τικ με το κεφάλι της. Ειδικότερα, πλάνα τα οποία επαναπροβάλλονται συχνά κατά τη διάρκεια του εν λόγω στιγμιότυπου δείχνουν τη δημοσιογράφο να κάνει ξαφνικά και επαναλαμβανόμενα τινάγματα του κεφαλιού και ανασήκωμα του ώμου.

2. Στις **21/6/2016**, μεταξύ των ωρών **19:15–20:20**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**FAKATEtous**», το οποίο **έθιγε την αξιοπρέπεια ατόμων με ειδικές ανάγκες**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 26(ιβ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός, με επιστολή των δικηγόρων του κ.κ. Α.&Α. Κ. Αιμιλιανίδης, Κ. Κατσαρός & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. ημερομ. **24.7.2017 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α')**, υπέβαλε τις θέσεις και απόψεις του σε σχέση με την εν λόγω υπόθεση.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά της υπό εξέταση υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων του οργανισμού, όπως έχουν εκφρασθεί από τους Δικηγόρους του και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του εν λόγω προγράμματος, κρίνουμε ότι:

Στις **21/6/2016**, μεταξύ των ωρών **19:15–20:20**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**ΦΑΚΑΤΕtous**», το οποίο περιλάμβανε **σκηνές που περιέχουν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές ανάγκες, σωματικές ή πνευματικές**, κατά παράβαση του **κανονισμού 26(θ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Στις **21/6/2016**, μεταξύ των ωρών **19:15–20:20**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**ΦΑΚΑΤΕtous**», το οποίο **έθιγε την αξιοπρέπεια ατόμων με ειδικές ανάγκες**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 26(ιβ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Τα γεγονότα των υποστοιχείων εκτίθενται στη σελίδα 3 της παρούσας απόφασης.

Αναφορικά με τις γραπτές θέσεις/ εξηγήσεις του οργανισμού, όπως αυτές εμπεριέχονται στην επιστολή των δικηγόρων του οργανισμού ημερομ. **24.7.2017**, η Αρχή έχει να παρατηρήσει τα εξής:

Όσον αφορά στην θέση των δικηγόρων του οργανισμού ότι «τα λεγόμενα κινητικά τικ τα οποία έχουν πυροδοτήσει την καταγγελία στην οποία προβαίνει η σεβαστή Αρχή δεν μπορούν να αποδοθούν σε άτομα με ειδικές ανάγκες ή/ και αναπηρίες και επομένως δεν τίθεται κανένα θέμα παράβασης των σχετικών προνοιών» η Αρχή επισημαίνει ότι από την ερμηνεία των εν λόγω κανονισμών και το προστακτικό της διατύπωσής τους, προκύπτει σαφέστατα ότι πρόθεση του νομοθέτη είναι η προστασία γενικά των ατόμων που με οποιονδήποτε τρόπο διαφέρουν από το σύνολο και αντιμετωπίζουν προβλήματα είτε σωματικά, είτε κινητικά και τα οποία μπορεί να μην υπάγονται σε κάποια ομάδα ατόμων με αναπηρίες ή ειδικές ανάγκες, όπως αυτές κατηγοριοποιούνται και/ή

ερμηνεύονται ιατρικά. Η Αρχή θεωρεί ότι σκοπός του νομοθέτη δεν είναι η προστασία αποκλειστικά και μόνο των ατόμων που κατηγοριοποιούνται στα άτομα με ειδικές ανάγκες ή αναπηρίες, αλλά η γενικότερη προστασία όλων όσων αντιμετωπίζουν σωματικές, πνευματικές ή άλλες κινητικές δυσλειτουργίες.

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Tourette Syndrome Association (www.tourette.org), το σύνδρομο Tourette είναι μια νευροαναπτυξιακή διαταραχή που χαρακτηρίζεται από την παρουσία πολλαπλών κινητικών και φωνητικών τικ, τα οποία ποικίλουν σε ένταση και συχνότητα. Το σύνδρομο Tourette εκδηλώνεται στην παιδική ηλικία και με την πάροδο του χρόνου, τα συμπτώματα κλιμακώνονται και ίσως κάποια από αυτά υποχωρήσουν. Τα άτομα που αντιμετωπίζουν το εν λόγω σύνδρομο, στις περισσότερες περιπτώσεις αντιμετωπίζουν παράλληλα διάφορες νευροαναπτυξιακές και νευροψυχιατρικές διαταραχές όπως μαθησιακές δυσκολίες, διαταραχές ελλειμματικής προσοχής – υπερκινητικότητα, αυτοκαταστροφική συμπεριφορά, ιδεοψυχαναγκαστικές διαταραχές ή διαταραχές ύπνου. Σε πολλές περιπτώσεις τα εν λόγω άτομα δεν χρήζουν ειδικής φαρμακευτικής αγωγής, αλλά υπάρχουν και πολλές περιπτώσεις που η φαρμακευτική αγωγή είναι απαραίτητη και η οποία χορηγείται από παιδοψυχιάτρους και παιδονευρολόγους. Τα λεγόμενα τικ διαφέρουν σε ένταση και συχνότητα και πολλές φορές επηρεάζονται από διάφορους παράγοντες όπως το στρες, η ψυχολογική κατάσταση και το κοινωνικό περιβάλλον των ατόμων που πάσχουν από το εν λόγω σύνδρομο. Λόγω των συμπτωμάτων που εκδηλώνουν τα άτομα που νοσούν με το σύνδρομο Tourette, συνήθως απομονώνονται κοινωνικά και πιθανόν να εμφανίζουν αντικοινωνικές τάσεις. Οι ασθενείς αυτοί χρειάζονται υποστήριξη και ενθάρρυνση κυρίως από το οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον.

Σύμφωνα δε με το λεξικό του Μπαμπινιώτη «τικ 1 (το) {άκλ.} ΙΑΤΡ. αφύσικη, ακούσια και επαναλαμβανόμενη σπασμωδική κίνηση τού προσώπου, τού λαιμού, των άκρων, κ.λπ. (τίναγμα απότομο, σύσπαση, μορφασμός κ.λπ.), η οποία οφείλεται σε ψυχολογικά κυρ. αίτια: *από τα καψώνια στον στρατό τού έμεινε κάποιο-1* | νευρικό ~. [ETYM < γαλλ. tic, ονοματοπ. λ.]».

Όπως προκύπτει και από τα πιο πάνω, η Αρχή θεωρεί ότι ναι μεν τα άτομα που πάσχουν από το εν λόγω σύνδρομο δεν κατατάσσονται στην κατηγορία ατόμων με ειδικές ικανότητες ή/και αναπηρίες ή/και ανάγκες, υπό την αυστηρή ιατρική έννοια του όρου, ωστόσο κατατάσσονται στις ευαίσθητες αυτές ομάδες ατόμων, τα οποία έχουν ειδικές ικανότητες ή/και αναπηρίες ή/και ανάγκες υπό την ευρεία έννοια του όρου και τα οποία χρήζουν προστασίας, ειδικής αντιμετώπισης και ευαίσθητου χειρισμού.

Όσον αφορά στον ισχυρισμό των Δικηγόρων του οργανισμού, ότι « πρόκειται περί σατιρικού προγράμματος, το οποίο ενέχει το στοιχείο της υπερβολής, δίχως όμως να θίγεται ο οιοσδήποτε, ακριβώς επειδή πρόκειται περί χιούμορ και σάτιρας», η Αρχή διαφωνεί και επισημαίνει στον οργανισμό ότι μία σατιρική εκπομπή δεν έχει το ακαταλόγιστο και ως εκ τούτου δεν νομιμοποιείται, ούτε δικαιολογείται να διακωμωδεί τα οποιαδήποτε κινητικά, σωματικά προβλήματα ή προβλήματα ομιλίας που αντιμετωπίζουν κάποιοι προκειμένου να προκαλέσει τον γέλωτα. Υπάρχουν πολλοί τρόποι να σατιρίσεις μία κατάσταση και να διασκεδάσεις το κοινό, χωρίς κατ' ανάγκη να χρησιμοποιείς τα οποιαδήποτε προβλήματα και αδυναμίες των συνανθρώπων σου. Επιπλέον, είναι φανερό ότι για το σχετικό πρόγραμμα δεν έχουν την ίδια αντίληψη όλοι οι τηλεθεατές, αν λάβουμε υπόψη ότι η Αρχή προχώρησε σε αυτεπάγγελτη εξέταση του εν λόγω προγράμματος κατόπιν σχετικού παραπόνου μητέρας παιδιού, το οποίο πάσχει από το συγκεκριμένο σύνδρομο.

Περαιτέρω, η Αρχή κρίνει ότι η διακωμώδηση των οποιονδήποτε αδυναμιών και η χρησιμοποίηση κινητικών, σωματικών ή άλλων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν κάποια άτομα με σκοπό την πρόκληση γέλιου, δεν εμπίπτουν στην σάτιρα υπό την αυστηρή έννοια του όρου και την ερμηνεία που της δίδεται π.χ στο λεξικό Μπαμπινιώτη *σάτιρα* : 1. ΦΙΛΟΛ. λογοτεχνικό είδος (έμμετρο ή πεζό), στο οποίο με τρόπο σκωπτικό ασκείται κριτική σε πρόσωπα και καταστάσεις της κοινωνίας με σκοπό τη διόρθωση τους, η διακωμώδηση, η σκωπτική κριτική: ~ της πολιτικής κατάστασης || καυστική | ανελέητη | σκληρή | εύστοχη | πνευματώδης.

Στο σημείο που ο δικηγόρος του οργανισμού αναφέρεται στην υπόθεση Κουτσού ν. Μικελλίδη [2007] ΑΑΔ 1256 και στο γεγονός ότι *το Ανώτατο Δικαστήριο τόνισε πως η σάτιρα δεν πρέπει να περιορίζεται απλώς και μόνο διότι χρησιμοποιεί υπερβολές ή παραδοξότητες, εφόσον αυτός είναι ο σκοπός της*, η Αρχή επαναλαμβάνει τα όσα ανέφερε πιο πάνω και τονίζει ότι σε καμία περίπτωση στην εν λόγω υπόθεση δεν θεωρεί ότι γίνεται διακωμώδηση, ούτε καυστική, εύστοχη ή πνευματώδης κριτική με σκοπό τη διόρθωση οποιωνδήποτε καταστάσεων, αλλά ούτε και χρησιμοποιούνται υπερβολές ή παραδοξότητες, παρά μόνο χρησιμοποίηση των αδυναμιών και των ιδιοτεροτήτων κάποιων συνανθρώπων μας με σκοπό την πρόκληση γέλιου. Επομένως, η Αρχή θεωρεί απαράδεκτο να προβάλλονται προγράμματα που περιέχουν χιούμορ σε βάρος ατόμων με οποιεσδήποτε ιδιαιτερότητες, αδυναμίες ή αναπηρίες.

Στα όσα αναφέρει ο δικηγόρος του οργανισμού περί ελευθερίας της έκφρασης και ελευθερίας της σάτιρας, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης επισημαίνει ότι επ' ουδενί επιθυμεί να σταθεί τροχοπέδη στην ελευθερία της έκφρασης. Τουναντίον, είναι σθεναρός υποστηρικτής αυτής, όταν αυτή ασκείται στα πλαίσια που επιτρέπει η ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και η ώρα μετάδοσης του εκάστοτε προγράμματος.

Το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου και της καθ'οποιονδήποτε τρόπο έκφρασης, κατοχυρώνεται από το άρθρο 19 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας καθώς και από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Συγκεκριμένα το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, στο άρθρο 19 (1) και (2) αναφέρει:

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας του λόγου και της καθ'οιονδήποτε τρόπον εκφράσεως.

2. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν της γνώμης, της λήψεως και μεταδόσεως πληροφοριών και ιδεών άνευ επεμβάσεως οιασδήποτε δημοσίας αρχής και ανεξαρτήτως συνόρων.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αναγνωρίζει και υπερθεματίζει τη σημασία της ελευθερίας της έκφρασης και του πλουραλισμού σε μία σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία. Παρόλα αυτά υπογραμμίζει και την αρχή σεβασμού του ακροατή, αλλά και της ευθύνης του οργανισμού να διασφαλίζει ότι τα προγράμματά του βρίσκονται στο πλαίσιο που καθορίζεται από τη Νομοθεσία που διέπει τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς.

Εξάλλου, η αρχή της ελευθερίας του λόγου σε καμία περίπτωση δεν είναι απόλυτη.

Ένας από τους περιορισμούς που προβλέπει το Σύνταγμα είναι η εξασφάλιση άδειας ίδρυσης, εγκατάστασης και λειτουργίας ραδιοφωνικού και/ή τηλεοπτικού οργανισμού, η οποία χορηγείται κάτω από νόμιμους όρους και αιρέσεις, εν αντιθέσει με την έκδοση των έντυπων μέσων, όπου δεν προβλέπεται αντίστοιχος περιορισμός.

Συγκεκριμένα οι περιορισμοί που αναφέρονται στο άρθρο 19 του Συντάγματος αναφέρουν τα ακόλουθα (οι υπογραμμίσεις δικές μας):

3. Η ενάσκησις των δικαιωμάτων, περί των η πρώτη και δεύτερα παράγραφος του παρόντος άρθρου, δύναται να υποβληθή εις διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινάς προδιαγεγραμμένους υπό του νόμου και

αναγκαίους μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή προς προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων άλλων ή προς παρεμπόδισιν της αποκαλύψεως πληροφοριών ληφθεισών εμπιστευτικώς ή προς διατήρησιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

4. Η κατάσχεσις εφημερίδων ή άλλων εντύπων δεν επιτρέπεται άνευ εγγράφου αδείας του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας, ήτις δέον να επικυρωθή δι' αποφάσεως αρμοδίου δικαστηρίου εντός εβδομήκοντα δύο ωρών το βραδύτερον, εν περιπτώσει δε μη επικυρώσεως αίρεται η κατάσχεσις.

*5. Ουδέν εκ των διαλαμβανομένων εις το παρόν άρθρον **εμποδίζει την Δημοκρατίαν ν' απαιτή την έκδοσιν αδείας ή λειτουργίας επιχειρήσεων ραδιοφωνικών ή κινηματογραφικών ή τηλεοράσεως.***

Η Αρχή ως Διοικητικό Όργανο ασκεί έλεγχο, έτσι ώστε όλες οι υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων, οι οποίες μεταδίδονται από παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων που υπάγονται στη δικαιοδοσία της Δημοκρατίας, να τηρούν τη Ραδιοτηλεοπτική Νομοθεσία και Κανονισμούς που εκδίδονται δυνάμει αυτού.

Όσον αφορά στην ευρωπαϊκή νομολογία, την οποία ο δικηγόρος του οργανισμού επικαλείται προκειμένου να υποστηρίξει τις θέσεις του, η Αρχή κρίνει ότι πρόκειται για γενικές παρατηρήσεις, οι οποίες δεν εφαρμόζονται στην υπό εξέταση υπόθεση.

Η Αρχή συμφωνεί με τη θέση του οργανισμού περί τήρησης της αρχής της αναλογικότητας στη λήψη αποφάσεων. Η Αρχή σε όλες τις ενώπιόν της υποθέσεις ακολουθεί πιστά τις αρχές που επιβάλλει η φύση της ως διοικητικό όργανο και οι οποίες προβλέπονται στον περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο 158(Ι)/99.

Γι αυτό και πάντοτε, πριν τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης, σταθμίζει τα συμφέροντα που διακυβεύονται σε κάθε περίπτωση, ήτοι την προβολή σκηνών που περιέχουν χιούμορ και θίγουν την αξιοπρέπεια ατόμων με ειδικές ανάγκες, σωματικές ή πνευματικές. Ως εκ τούτου, η Αρχή δεν θεωρεί ότι πρόκειται για σάτιρα και δεν μπορεί να δείξει ανοχή στη διακωμώδηση των οποιονδήποτε κινητικών, σωματικών ή άλλων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν κάποιοι προκειμένου να ψυχαγωγηθεί το κοινό.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις των Κανονισμών **26(θ)** και **26(ιβ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου **3(2)(ζ)**, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στο οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε **δέκα (10)** μέρες από τη λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Κ.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 99/2016(2)(Ε))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΜΕΓΑ – TV ONE»

Ημερομηνία Απόφασης: 17 Ιανουαρίου, 2018

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Ξενοφώντος Χαραλάμπους, Αντιπροέδρου, Τάσου Κυρμίτση, Ισίδωρου Κολώτα, Σέργιου Ποΐζη και Μαρίας Κούσιου, Μελών.

Το Μέλος της Αρχής κ. Αγγελική Λαζάρου, αν και παρευρέθηκε κανονικά στη Συνεδρία, αποχώρησε κατά την εξέταση της πιο πάνω υπόθεσης, με βάση τις αρχές που αποφασίστηκαν στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση αρ. 140/2009.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **4 Οκτωβρίου 2017** η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις των Κανονισμών **26(θ)** και **26(ιβ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν:

Κανονισμός 26(θ):

Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύονται οι σκηνές που περιέχουν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές ανάγκες, πνευματικές ή σωματικές.

Κανονισμός 26(ιβ):

Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύεται η μετάδοση εκπομπών που θίγουν την αξιοπρέπεια των δύο φύλων, φυλετικών, εθνικών, θρησκευτικών ομάδων ή ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016, είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να υποβάλει τις απόψεις του και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **31.10.2017** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δέκα (10) μέρες από τη λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός, με επιστολή των Δικηγόρων του κ.κ Α. & Α.Κ Αιμιλιανίδης, Κ. Κατσαρος & Συνεργάτες ΔΕΠΕ, ημερομ. **10.11.2017 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄)** υπέβαλε τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς του οργανισμού, όπως καταγράφονται στην ως άνω επιστολή των Δικηγόρων του, η Αρχή παρατηρεί τα εξής:

Στο σημείο που ο δικηγόρος του οργανισμού αναφέρει ότι *οι πελάτες μας έχουν διακόψει την προβολή του σατιρικού προγράμματος «FAKKATETOUS» αναλογιζόμενοι τα συχνά ευρήματα παραβάσεων της σεβαστής Αρχής αναφορικά με την προβολή του εν λόγω σατιρικού προγράμματος και σεβόμενοι και κατά συμμόρφωση με τις σχετικές υποδείξεις της σεβαστής Αρχής*, η Αρχή θεωρεί ότι το γεγονός της διακοπής του εν λόγω προγράμματος, δεν απαλλάσσει τον οργανισμό από την ευθύνη που φέρει απέναντι στους τηλεθεατές και δη στα άτομα που ανήκουν στις ευαίσθητες ομάδες της κοινωνίας μας και δεν αίρει την διάπραξη των παραβάσεων, για τις οποίες ο οργανισμός όφειλε να προνοήσει στο πλαίσιο της αυτορρύθμισής του, πριν τη διάπραξη τους. Η Αρχή θεωρεί ότι ο συγκεκριμένος οργανισμός δραστηριοποιείται εδώ και πολλά χρόνια στο κυπριακό τηλεοπτικό πεδίο και είναι σε θέση να γνωρίζει επ' ακριβώς τόσο τις πρόνοιες της Νομοθεσίας, όσο και τις αποφάσεις της Αρχής σε παρεμφερή θέματα.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό των δικηγόρων του οργανισμού ότι *οι πελάτες μας τήρησαν με όσο το δυνατό μεγαλύτερη επιμέλεια και ευλαβική συνέπεια την κείμενη νομοθεσία*,

κατά τρόπον και σε βαθμό που να δικαιολογεί την μέγιστη επιείκεια της σεβαστής Αρχής, η Αρχή αναφέρει ότι δεν αμφισβητεί τις όποιες ενδεχόμενες προσπάθειες του οργανισμού, όμως υπενθυμίζει στον οργανισμό το εξής: το κατά πόσο ένα πρόγραμμα είναι εντός των πλαισίων που ορίζει η κείμενη Νομοθεσία ή το κατά πόσο τα παραβιάζει, κρίνεται βάσει του οπτικοακουστικού περιεχομένου του προγράμματος και στην περίπτωση που διαπιστωθούν πιθανές παραβάσεις της κείμενης Νομοθεσίας, οι όποιες προσπάθειες του οργανισμού, δεν τις αναιρούν.

Στο σημείο που ο δικηγόρος του οργανισμού αναφέρεται στην εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας κατά την επιβολή των κυρώσεων, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στην απόφαση της ημερομ. **4.10.2017** στη σελ.9, όπου έχει ήδη τοποθετηθεί επί του εν λόγω θέματος.

Στον ισχυρισμό του δικηγόρου του οργανισμού που αναφέρει ότι *οι πελάτες μας δεν αντιμετώπισαν ποτέ παραβάσεις οι οποίες ήταν προϊόν καταγγελίας αλλά προϊόν αυτεπάγγελτης διερεύνησης*, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στους κανονισμούς **41(1) και 41(2)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) οι οποίοι αναφέρουν τα εξής:

41.-(1) Η Αρχή έχει εξουσία να εξετάζει παράπονα του κοινού που υποβάλλονται σε αυτή-
(α) για άδικη μεταχείριση από σταθμούς σε ενημερωτικά ή ψυχαγωγικά προγράμματα
(β) για παραβίαση της ιδιωτικής ζωής με την προβολή υλικού που περιέχεται σε τέτοια προγράμματα
(γ) για μετάδοση, κατά παράβαση του Νόμου και τών Κανονισμών, σεξουαλικής δραστηριότητας ή υπερβολικής και αδικαιολόγητης βίας σε ενημερωτικά ή ψυχαγωγικά και άλλα προγράμματα
(δ) για αδυναμία του τηλεοπτικού σταθμού να διατηρήσει αποδεκτά για το κοινό επίπεδα αξιοπρέπειας, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου και των Κανονισμών
(ε) για παρεμβολές ραδιοκυμάτων και για οποιαδήποτε άλλα προβλήματα σχετικά με τη μετάδοση του σήματος.

(2) Η Αρχή έχει εξουσία να εξετάζει αυτεπάγγελτα και ανεξάρτητα από παράπονα του κοινού παραβάσεις από οποιοδήποτε σταθμό, αν υποπέσει στην αντίληψη της ότι δυνατό να μην έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του Νόμου και των Κανονισμών.

Επιπλέον, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην προσφυγή 362/2003 Αντέννα ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου ημερομηνίας

27.2.2004. Στην υπό αναφορά απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αποφασίστηκε ότι με βάση τον Κανονισμό 41 (2) των Κ.Δ.Π.10/200 η Αρχή έχει εξουσία να εξετάζει παραβάσεις του Νόμου ή/και των Κανονισμών, αυτεπάγγελτα και ανεξάρτητα από παράπονα του κοινού, αν υποπέσει στην αντίληψή της ότι δυνατόν να μην έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του Νόμου και των Κανονισμών. Συγκεκριμένα στις σελίδες 3 και 4 της υπό αναφορά απόφασης αναφέρονται τα εξής:

«Από τις εισηγήσεις που συζητήθηκαν δυο αφορούν στην καθόλου δυνατότητα ενεργοποίησης και λήψης έγκυρης απόφασης στην περίπτωση. Η πρώτη αφορά στην πρόνοια του Κανονισμού 41(1) σύμφωνα με την οποία η Αρχή έχει εξουσία να εξετάζει παράπονα του κοινού που υποβάλλονται σ' αυτή, σε πέντε καθοριζόμενες περιπτώσεις.

Εν προκειμένω, υποβλήθηκε παράπονο από πολίτες και, κατά το επιχείρημα, επειδή αυτό και εν τέλει οι προσαφθείσες κατηγορίες δεν περιλαμβάνονται στις καθοριζόμενες περιπτώσεις, δεν ήταν επιτρεπτή η ενεργοποίηση της Αρχής. Οι καθ' ων η αίτηση εισηγούνται πως τα παράπονα και οι κατηγορίες ευλόγως εντάσσονται σε καθοριζόμενες περιπτώσεις, αλλά, σε συμφωνία προς το παράλληλο επιχείρημά τους, δεν θεωρώ πως δικαιολογείται να εξετάσουμε το ζήτημα από τέτοια σκοπιά. Η Αρχή, όπως προβλέπει ο Κανονισμός 41(2), "έχει εξουσία να εξετάζει αυτεπάγγελτα και ανεξάρτητα από παράπονα του κοινού παραβάσεις από οποιοδήποτε σταθμό, αν υποπέσει στην αντίληψή της ότι δυνατό να μην έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του Νόμου και των Κανονισμών."»

Στην προκειμένη περίπτωση, μετά τη λήψη του παραπόνου η Αρχή, δι' εντεταλμένης λειτουργού προέβη στη δική της διερεύνηση, αυτή περιλάμβανε και την παρακολούθηση του συγκεκριμένου προγράμματος και ήταν ενόψει της που τέθηκε το ζήτημα των συγκεκριμένων ενδεχόμενων παραβάσεων. Για να σημειωθεί, στο τέλος, και στην ίδια την απόφαση της Αρχής πως επρόκειτο για αυτεπάγγελτη διερεύνηση. Εν πάση περιπτώσει εάν ο οργανισμός ασκούσε το δικαίωμα που του παρέχεται για επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, θα διαπίστωνε πολύ εύκολα, καθώς όλες οι πληροφορίες που αφορούν στην υπό εξέταση υπόθεση βρίσκονται καταχωρημένες στον διοικητικό της φάκελο, ότι στην προκειμένη περίπτωση η Αρχή προχώρησε σε αυτεπάγγελτη διερεύνηση κατόπιν παραπόνου / καταγγελίας μητέρας παιδιού που πάσχει από το Σύνδρομο Tourette.

Στον ισχυρισμό του δικηγόρου του οργανισμού που αναφέρει ότι *είναι άδικο και κακόπιστο να υπερερμηνεύεται το πεδίο εφαρμογής ενός Κανονισμού κατά τρόπον που να εντάσσεται σε αυτό επιπρόσθετο προσδιοριστικό στοιχείο, όπως είναι στην περίπτωση μας*

πρόσθετη ομάδα ατόμων την οποία, κατά την κρίση της Αρχής επιχειρούν να προστατεύσουν οι σχετικές νομοθετικές διατάξεις, η Αρχή διαφωνεί και επαναλαμβάνει ότι από την ερμηνεία των εν λόγω κανονισμών και το προστακτικό της διατύπωσης τους προκύπτει ότι πρόθεση του νομοθέτη είναι η προστασία γενικά των ατόμων που με οποιονδήποτε τρόπο διαφέρουν από το σύνολο και αντιμετωπίζουν προβλήματα είτε σωματικά, είτε κινητικά και τα οποία μπορεί να μην υπάγονται σε κάποια ομάδα ατόμων με αναπηρίες ή ειδικές ανάγκες, όπως αυτές κατηγοριοποιούνται και/ή ερμηνεύονται ιατρικά. Η Αρχή επίσης θεωρεί ως πολύ ατυχές το σχόλιο του οργανισμού ότι μια ερμηνεία όπως αυτή που αποδίδεται από την Αρχή, θα επέτρεπε την ένταξη στο σύνολο των ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα και δεν ανήκουν στις ομάδες ατόμων με αναπηρίες ή ειδικές ανάγκες, και ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα θυρεοειδούς. Σχετικά με το εν λόγω θέμα η Αρχή εμμένει στις θέσεις της όπως αυτές παρατίθενται στην απόφαση της ημερομ. **4.10.2017** στις σελ. 4-5.

Περαιτέρω, οι δικηγόροι του οργανισμού επικαλούνται την απόφαση Αστέρως Αθανασίου ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, Υπόθεση Αρ.344/96, ημερ.15.12.1997, την οποία η Αρχή θεωρεί ότι διαφέρει από την υπό εξέταση υπόθεση, καθότι αφορούσε διαφορετικά γεγονότα, νομική βάση και νομικούς ισχυρισμούς.

Τέλος στα όσα αναφέρει ο δικηγόρος του οργανισμού περί περιορισμού της σάτιρας, ελευθερίας της έκφρασης και αρχής της αναλογικότητας, η Αρχή εμμένει στις θέσεις της και παραπέμπει τον οργανισμό στην απόφαση της ημερομ. **4.10.2017** όπου και τοποθετήθηκε αναλυτικά για όλα τα θέματα.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών απόψεων του οργανισμού για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, ως επίσης τη φύση, τη βαρύτητα, τη διάρκεια και τη σοβαρότητα των παραβάσεων, αποφασίζει όπως επιβάλλει στον οργανισμό για τις παραβάσεις που έγιναν στις **21.6.2016**, την εξής κύρωση:

- Για την παράβαση του **Κανονισμού 26(θ)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), **το διοικητικό πρόστιμο των €2.500.**
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 26(ιβ)** (υποστοιχείο **2**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών

στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνων του υποστοιχείου 1, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€2.500** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Κ.